

290. Het Groot Medisch Dictee (1)

1. De bloedgroepen zijn A, B, AB en 0 (het ABO- of ABO-systeem). Met een cauteriseerijzer kun je zieke plekken aanstippen. Abasie is het onvermogen om te lopen. Ablatie is de loslating of verwijdering van een orgaan. Een abortus is een miskraam, een abortus provocatus geschiedt opzettelijk. De aboulie is een ziekelijk gebrek aan wilskracht. De absence (petit mal) is een moment van verlies van bewustzijn. Het acetabulum is de heupkom. Acetonurie (ketonurie) is de aanwezigheid van aceton in de urine. Achalasie is het niet op tijd verslappen van de gladde spieren bij de overgang van de slokdarm naar de maag. De achondroplasie is een aangeboren stoornis in de groei van de pijpbeenderen, die leidt tot dwerggroei. Acut is plotseling opkomend. Achromasie is kleurenblindheid, achromatopsie totale kleurenblindheid.

2. Achylie is de afwezigheid van maagsap. Adenomalacie is klierverweking. Een adenoom (adenoma) is een goedaardig gezwel dat uit klierweefsel voortkomt. Adenotomie (adenectomie) is de verwijdering van een vergrote neusamandel. Het ADH is het antidiuretisch hormoon (vochtvasthoudend hormoon dat onder andere vernauwing van bepaalde perifere bloedvaten veroorzaakt). Het weivlies is een uit twee bladen bestaand vlies van glad gekruist bindweefsel, dat de wanden van inwendige holten bekleedt (bijvoorbeeld het borstvlies, het buikvlies, het hartzakje, het spinnenwebvlies van de hersenen en van het ruggenmerg). Adhesie is de vergroeiing van met name weivliezen. Adipositas is vetzucht. Adrenaline, dat ken je wel.

3. Aerofagie is het inslikken van lucht in abnormale hoeveelheden. Afonie is het onvermogen om te spreken of te zingen, volkomen heesheid. Afsluiting is: 1) het aangeboren ontbreken van een lichaamsopening (atresie, obliteratie), 2) blokkering van een kanaal in het lichaam (occlusie). Agenesie is bijvoorbeeld het zich niet ontwikkeld hebben van tanden of kiezen. Akinesie wordt door een hersenaandoening veroorzaakt. Albuminurie (proteïnurie) is de aanwezigheid van een abnormaal grote hoeveelheid eiwit in de urine. Algesie is overgevoeligheid voor pijn. Waar heb je pijn bij cardialgie, nefralgie, otalgie of tibialgie? Allergie is een verstoring van het immuunsysteem. De alvleesklier (pancreas) zit in de buik. Het AMC zetelt in Amsterdam.

4. Amenorroe is het uitblijven of ophouden van de menstruatie. Animie is de uitdrukkingsloosheid van het gezicht. Anafylaxie is overgevoeligheid voor een substantie waartegen het lichaam vroeger antistoffen heeft gevormd. Anakoësie is absoluut gehoorverlies. Amaurose is zwarte staar. Anemie is gebrek aan bloedkleurstof en/of rode bloedcellen. Anerytropsie is roodblindheid. Angina pectoris is hartkramp (stenocardie). Angiocardiografie is het maken van röntgenfoto's van het hart en de bloedvaten daaromheen. Een angioom is een vaatgezwel. Ankylose is gewrichtsverstijving. Anopsie het niet gebruiken van één oog, door scheelzien of door staar. Anoxemie is een te laag zuurstofgehalte in het slagaderlijk bloed. Antrostomie is het maken van een opening in een holte, bijvoorbeeld een kaakholte. Anurie (het tegengestelde is: polyurie, oligurie) is een uitermate geringe urineafscheiding.

5. Apepsie is een zeer onvoldoende spijsvertering. De ap is de anus praeternaturalis, de operatief (in de buikwand) aangebrachte anus. Aplasie is het niet tot ontwikkeling komen van een orgaan of lichaamsdeel. Apraxie is een stoornis in of onvermogen tot het uitvoeren van doelgerichte bewegingen. Bij arachnodactylie hoort een zeer ranke lichaamsbouw (met name overmatig lange en dunne vingers en tenen; dactylus = vinger). Ook (archi)medisch komen we tegen! Argyrie is zilververgiftiging. De artropathie is een gewrichtsziekte. Ascites is buikwaterzucht. Astasie is het onvermogen om te staan (de oorzaak ligt in het czs). Asthenie is krachteloosheid en kan koorts veroorzaken. Het astigmatisme is de onscherpe beeldvorming door de lens. De asystolie is de hartstilstand.

6. Ataxie is een stoornis in de samenwerking van de spieren. Athymie is het ontbreken van de thymus (zwezerik). Ausculteren is onderzoeken door beluisteren. Met een autoclaaf worden medische instrumenten gesteriliseerd. Autodigestie is maagverweking, auto-infectie is zelfbesmetting. Avulsie is

(gewelddadige) afrukking. Het azs is het autonoom zenuwstelsel. Balanitis is eikelontsteking, voorhuidontsteking. Obesitaschirurgie behandelt vetzucht. Een benigne gezwel is goedaardig, een maligne gezwel kwaadaardig. Biline is het hoofdbestanddeel van gal. Blefaroplegie is de ooglidverlamming. Een bore-out (Jaarboek 2009) komt door verving op het werk; een burn-out(syndroom) is iets geheel anders. Boulimia (boulimie, boulimia nervosa, anorexia, anorexia nervosa) is een eetstoornis.

7. Een bouton d'orient is een besmettelijke zweer in oosterse landen. Bradycardie is een abnormaal langzame hartslag (antoniem: tachycardie). Een breuk is een fractuur (ruptuur). Een breukoperatie is een herniotomie. Bij bloedonderzoeken is de bse de bezinkingssnelheid van erythrocyten; elders is BSE de boviene spongiforme encefalopathie. Cachectische patiënten lijden aan cachexie en zijn mager en uitgeteerd. De candida veroorzaken candidiasis (een schimmelziekte). Een cardiocentese is een hartpunctie. Het cataplasma is een kompres met een brijachtige substantie. Bij de neurotische toestand catatonie zijn de spieren behoorlijk van slag.

8. Catgut is hecht draad. Cellulitis is een sinaasappel huid. Cervicitis is baarmoederhalsontsteking. De chancroïd is malse, zachte of weke sjanker. Een check-up is een algeheel medisch onderzoek. Cheiloschisis is de hazenlip. Het chloasma is een vlekkelijke, geelbruine huidverkleuring. De cholecystitis is de galblaasontsteking. Bij cholurie zitten er galstoffen in de urine. Een chondroblast is een kraakbeencel. Cirrose is het eindstadium van verscheidene chronische ziekten van de lever. Clitorisme is vergroting van de kittelaar. Clonus is de krampachtige samentrekking van spieren. Coeliakie is ongeneeslijk. Colectomie is (gedeeltelijke) verwijdering van het colon (de karteldarm). Collabereren is flauwvallen.

9. Het collyrium is de oogwassing. Een constipatie is een verstopping. Een contusie is een kneuzing. De coprologie is het onderzoek van de feces. De cortex is de bijnierschors. De coassistent liep een coschap. De cricoïd is het ringvormig kraakbeen in het strottenhoofd. Cristallitis is ontsteking van de ooglens. Cruraal is betrekking hebbend op het (onder)been. De CTE is de chronische toxische encefalopathie. De cupulometrie onderzoekt het evenwichtsorgaan. Cyanose is blauwzucht. Cyclofrenie (cyclothymie) is manisch-depressief zijn. De cystic fibrosis is de taaislijmziekte. Cystitis is blaasontsteking. Een darmfistel is een stercorale fistel. Defibrilleren is de onregelmatige samentrekkingen van de hartspier regulariseren. De dejectie is de stoelgang. Het delirium (tremens) wordt ook delier genoemd.

10. De dermatorragie is de huidbloeding. Dementia paralytica is hersenverweking, de dementia praecox is de vroegtijdig optredende zwakzinnigheid, thans opgevat als schizofrenie, de dementia praesentis is de op jonge leeftijd beginnende demantie en de dementia senilis is de op oudere leeftijd beginnende demantie. Diabetes insipidus is het dagelijks lozen van grote hoeveelheden urine zonder suiker. Dicumarol vermindert het stollingsvermogen van het bloed. De diplegie is de dubbelzijdige verlamming. De distomatose is de leverbotziekte. Ik had een enkeldistorsie. Diurese is de vorming van de urine in de nieren. De dwarslaesie is letsel in een dwarsvlak van het ruggenmerg. Dysenterie is rodeloop. De dysfonie is een stoornis in de stemvorming. Dysforie is neerslachtigheid. Dysgenesie is een slechte orgaanontwikkeling. Dysgnosie is een defect in het denkvermogen. Dyspraxie is een symptoom van het KIDD-syndroom. Dysurie is een bemoeilijkte en pijnlijke urinelozing (druppelpis). De ecchymose is een uitgebreide bloeding onder de huid. Een ecg is een electrocardiogram. Om een zijstraat te noemen: prostatectomie en vasectomie. Er kan veel misgaan in een lichaam!

Rein Leentfaar